

20230517.274.0002

Nederlandse Arbeidsinspectie
Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

> Retouradres Postbus 90801 2509 LV Den Haag

Ministerie van Justitie en Veiligheid
Directie Wetgeving en Juridische Zaken
T.a.v. mevr. mr.
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

**Directie Analyse
Programmering en Strategie**
Beleidsondersteuning

Postbus 90801
2509 LV Den Haag
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag

www.nlarbeidsinspectie.nl

Contactpersonen

Datum 12-05-2023
Betreft Antwoordbrief U&H toets Wetsvoorstel modernisering
en uitbreiding strafbaarstelling mensenhandel

Onze referentie

Geachte

Uw kenmerk

Hierbij stuur ik u de bevindingen van de Nederlandse Arbeidsinspectie ten aanzien van de uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid van het wetsvoorstel modernisering mensenhandel.

Kopie aan
directeur Opsporing
directeur Toezicht

Vooropstaat dat de Arbeidsinspectie blij is dat er modernisering gaat plaatsvinden. Dat is zowel voor mogelijke slachtoffers van belang als voor het tegengaan en aanpakken van misstanden.

Bijlage(n)
Bijlage 1

Proces

Op 28 februari 2023 heeft de Arbeidsinspectie uw brief ontvangen aan de adviesorganen over het concept-wetsvoorstel tot wijziging van het Wetboek van Strafrecht en het Wetboek van Strafrecht BES en andere wetten in verband met de modernisering van de strafbaarstelling van mensenhandel en de introductie van de zelfstandige strafbaarstelling van ernstige benadeling en van voordeeltrekking.

Op 3 maart is met uw medewerkers overleg geweest over de strekking van deze brief, met de conclusie dat zij door de Arbeidsinspectie behandeld wordt als een verzoek tot toetsing op uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid. Op 17 april is door uw medewerkers uitstel verleend voor onze reactie tot en met 11 mei. Daarbij is ook overeengekomen dat mijn medewerkers voor de sluiting van de termijn voor internetconsultatie hun reacties over tekstuele zaken en mogelijke verduidelijking met uw medewerkers zouden delen. Hier is op 25 april jl. per e-mail opvolging aan gegeven. In bijlage 1 treft u een gecorrigeerde versie van de inhoud van deze e-mail aan. Er zijn enkele tekstuele aanpassingen gedaan en de overlap met deze brief is verwijderd.

In mijn reactie ga ik eerst in op de belangrijkste verduidelijkingen die wij wenselijk achten. Daarna sta ik stil bij de consequenties die voorliggende concept-wetswijziging heeft voor de Arbeidsinspectie en vervolgens de bescherming voor slachtoffers.

Belangrijkste verduidelijkingen

Reikwijdte delict ernstige benadeling

In het concept-wetsvoorstel is naar ons oordeel de reikwijdte van het delict "ernstige benadeling" onvoldoende duidelijk omschreven, althans is de reikwijdte heel erg ruim. Duidelijkheid over de reikwijdte is van belang om tot een goed en praktisch werkbaar beoordelings- en uitvoeringkader te kunnen komen, zodat duidelijk is in welke gevallen louter bestuursrechtelijk handhaven volstaat en wanneer strafrechtelijk optreden geboden wordt.

Een voorbeeld van de zeer ruime reikwijdte is de overweging in de Memorie van Toelichting (blz 27) dat een arbeidsmigrant (van buiten de EU zonder verblijfs- en/of tewerkstellingsvergunning in Nederland, of een EU-burger zonder kennis van de Nederlandse taal en rechten) per definitie een kwetsbare positie heeft en dus in potentie een slachtoffer van ernstige benadeling is. Een ander voorbeeld is dat in de tekst (blz 23) gelezen kan worden dat met het benadelen van een persoon in een kwetsbare of afhankelijke positie het bestanddeel "misbruik maken van" wordt vervuld. Dit leidt ertoe dat bijvoorbeeld het innemen van het reisdocument van een arbeidsmigrant het strafbare feit ernstige benadeling kan opleveren. Beide voorbeelden werken ook de andere kant op: ook zal snel sprake kunnen zijn van een verdachte van ernstige benadeling in het geval van een mogelijk welwillende werkgever. De vraag is of dit zo bedoeld wordt. Indien dat zo is, is het goed dit te expliciteren in de Memorie van Toelichting.

Toelichting begrippen "duidelijk signaal" en "verificatieplicht"

In de Memorie van Toelichting wordt in relatie tot voordeeltrekking uit ernstige benadeling en de daaruit vloeiende verificatieplicht voor inleners dan wel uitleners meermaals gesproken over het begrip "duidelijke signalen" van ernstige benadeling. Dit behoeft ons inziens meer toelichting en inkadering, evenals het begrip "verificatieplicht". Temeer omdat het nalaten van actie door de in- dan wel uitlener op duidelijke signalen van ernstige benadeling tot strafbaarheid kan leiden.

Huisvesting

In de Memorie van Toelichting staat dat het bij ernstige benadeling kan gaan om financieel of andersoortig nadeel dat in verband staat met de arbeidssituatie, of een combinatie van beide. Bij andersoortig nadeel staat dat ook het voorzien in dan wel uitbesteden van huisvesting van werkenden die ondermaats is, het delictsbestanddeel "ernstig wordt benadeeld" kan vervullen. Het gewicht dat ondermaatse huisvesting in de schaal legt bij de beoordeling of het genoemde delictsbestanddeel is vervuld, hangt af van de mate waarin de geldende huisvestingsnormen zijn overschreden en de aard en ernst van de negatieve effecten daarvan op het woon- en leefklimaat.

In de Memorie van Toelichting is niet opgenomen op welke wijze vastgesteld kan worden dat de huisvestingsnormen zijn overschreden en door wie dit wordt gedaan. Ook de begrippen "woon- en leefklimaat" zijn niet verder toegelicht en ingekaderd, noch de relatie tussen de genoten huisvesting en deze begrippen.

Directie Analyse
Programmering en Strategie
Beleidsondersteuning

Datum
12-05-2023

Onze referentie

Hierbij wordt ook opgemerkt dat de Arbeidsinspectie geen toezichhoudende taak c.q. bevoegdheid heeft als het gaat om de kwaliteitsnormen en de inhoudelijke kwaliteitsbeoordeling van de huisvesting. Een dergelijke rol past ook niet bij haar taken die uitsluitend toezien op de naleving van wet- en regelgeving rondom arbeid en is onuitvoerbaar.

Directie Analyse
Programmering en Strategie
Beleidsondersteuning

Datum
12-05-2023

Onze referentie

Ne bis in idem- en una via-beginsel

De strafbaarstelling van ernstige benadeling vormt een aanvullend strafrechtelijk instrument bij de aanpak van ernstige misstanden op de arbeidsmarkt. Bij strafrechtelijke vervolging dan wel bestuursrechtelijk handhaving geldt onverkort het *ne bis in idem*-beginsel, en in het verlengde daarvan het *una via*-beginsel. Om het *ne bis in idem- en una via-beginsel* te kunnen toetsen, is van belang om vast te stellen of sprake is van hetzelfde feit. In de Memorie van Toelichting is opgenomen dat "Gelet op het aanzienlijk verschil tussen de aard en ernst van enerzijds de feiten die aanleiding kunnen geven tot bestuursrechtelijk optreden en anderzijds het delict ernstige benadeling – waarop maximaal zes jaren gevangenisstraf is gesteld – bij een strafvervolging ter zake van dit delict niet snel sprake zal zijn van 'hetzelfde feit' in de hiervoor bedoelde zin". Wat onder "aanzienlijk verschil" valt, behoeft nadere uitleg, zodat duidelijk is hoe een strafrechtelijke vervolging van ernstige benadeling zich verhoudt tot een bestuursrechtelijke interventie, zoals een boetetraject. Een toelichting over de verschillende doelen en te beschermen belangen van het bestuursrecht respectievelijk het strafrecht zal hierop inzicht kunnen geven.

Uitvoeringskosten

Voorliggende concept-wetsvoorstel leidt tot extra uitvoeringskosten voor de Arbeidsinspectie.

Ten tijde van de aankondiging van het wetsvoorstel modernisering mensenhandel in maart 2021 was de globale inschatting dat de structurele kosten voor de Arbeidsinspectie ten gevolge van de wetwijziging vanaf 2024 € 4 miljoen structureel per jaar zouden bedragen. Deze raming is in maart 2023 gecorrigeerd in minimaal € 4,1 miljoen structureel per jaar. Hierbij is aangegeven dat bij de U&H-toets over het concept-wetsvoorstel dit verder zou worden gespecificeerd. Toen is hiervoor ook € 4,1 miljoen beschikbaar gekomen via de Roemer-envelop uit het Regeerakkoord Rutte IV.

De raming in maart 2021 was gebaseerd op een aanname van wat een zelfstandige strafbaarstelling van uitbuiting in operationeel opzicht voor de opsporingsdienst van de Arbeidsinspectie zou gaan betekenen. In het voorliggende concept-wetsvoorstel wordt echter de zelfstandige strafbaarstelling van ernstige benadeling geïntroduceerd. Daarnaast is de strafbaarstelling van het opzettelijk voordeeltrekken verbreed, aangezien het trekken van voordeel uit ernstige benadeling van een persoon is toegevoegd en het vereiste schuldverband is verruimd.

Bovendien worden uitleners (waaronder uitzendbureaus) en inleners expliciet als normadressant aangemerkt. Hiermee wordt de strafrechtelijke aansprakelijkheid voor vormen van zeer slecht werkgeverschap aanzienlijk verruimd, meer dan waarvoor de oorspronkelijke inschatting vanuit werd gegaan. Al met al een wijziging met meer consequenties dan initieel voor de opsporingsdienst van de Arbeidsinspectie in te schatten was. Vandaar dat die globale inschatting van destijds, wordt aangevuld met een aantal specifieke functies dat aanvullend nodig is.

Straks effectief kunnen handhaven op de voorgestelde wetswijzigingen vraagt een groter beroep op een aantal specialistische en ondersteunende functies binnen de opsporingsdienst van de Arbeidsinspectie. Ten eerste omvat dit juridische expertise. Niet alleen om de rechercheurs in concrete casussen te adviseren over het toepassen van de (nieuwe) strafbaarstellingen en onderzoeksstrategieën, maar ook voor het in kaart brengen van de effecten van wijzigingen in aanpalend beleid, werkprocessen en -instructies. Ten tweede betreft dit ook bestuurlijke expertise. Uit de Memorie van Toelichting volgt dat ondermaatse huisvesting van arbeidsmigranten ernstige benadeling kan opleveren. Gemeenten hebben een toezichthoudende taak als het gaat om huisvesting en daarmee een rol als het gaat om signaleren van misstanden. Dit maakt het nog intensiever afstemmen en coördineren met gemeenten noodzakelijk. Ten derde gaat het ook om een groter beroep op functies die noodzakelijk zijn voor het uitvoeren van strategische, tactische en operationele analyses gebaseerd op het informatiebeeld van de Arbeidsinspectie, inclusief de nieuwste (wetenschappelijke) trends en fenomenen op dit terrein. Dergelijke analyses dragen bij aan het maken van onderbouwde keuzes ten aanzien van bijvoorbeeld het prioriteren in tactische onderzoeken of de inzet van het team criminele inlichtingen ten behoeve van een proactieve opsporing.

Concreet betekent voorgaande een uitbreiding van de eerder geraamde benodigde capaciteit bij de Arbeidsinspectie met 5,8 fte; dit komt overeen met € 0,9 miljoen meer aan structurele uitvoeringskosten.

Mogelijke wijzigingen t.a.v. aanpalend beleid

In de concept Memorie van Toelichting wordt opgemerkt dat betrokken organisaties hun beleid en werkprocessen op de nieuwe situatie moeten aanpassen. Te denken valt aan de Aanwijzing Mensenhandel van het Openbaar Ministerie en de regeling in de B8/3 van de Vreemdelingencirculaire 2000 (Vc 2000). Op dit moment is nog onduidelijk of en in hoeverre dit beleid ook komt te gelden voor het delict "ernstige benadeling", terwijl dit wel grote gevolgen kan hebben voor het beoordelings- en uitvoeringskader van de Arbeidsinspectie. De Aanwijzing Mensenhandel kan bijvoorbeeld mogelijk gaan verplichten tot het strafrechtelijk oppakken van signalen ernstige benadeling, waardoor er in beginsel weinig ruimte is om bestuursrechtelijk te handhaven. Opgemerkt wordt dat het in de toekomst eventueel moeten gaan aanbieden van de bedenktijd en/of de B8/3-regeling aan slachtoffers van ernstige benadeling kan leiden tot een forse toename van intakegesprekken. Om de gevolgen voor de Arbeidsinspectie goed in kaart te brengen, is het belangrijk dat er zo snel mogelijk duidelijkheid komt over deze punten. Eventuele extra uitvoeringskosten zijn nog geen onderdeel van het hierboven benoemde bedrag.

Bescherming voor slachtoffers

In het verlengde van het vorenstaande wil de Arbeidsinspectie nog de volgende principiële opmerking maken over het toekennen van (vreemdelingrechtelijke) bescherming aan slachtoffers van mensenhandel en mogelijk ook aan slachtoffers van ernstige benadeling.

De B8/3 in de Vc 2000 bepaalt dat opsporingsinstanties bij de geringste aanwijzing van mensenhandel de bedenktijd kunnen aanbieden aan vermoedelijke slachtoffers. Deze verblijfsregeling beoogt te voorkomen dat slachtoffers of getuigen van mensenhandel afzien van het doen van aangifte uit vrees Nederland te worden uitgezet als illegale vreemdeling. In de opsporingspraktijk van de

**Directie Analyse
Programmering en Strategie**
Beleidsondersteuning

Datum
12-05-2023

Onze referentie

opsporingsdienst van de Arbeidsinspectie gebeurt de beoordeling of sprake is van de geringste aanwijzing van arbeidsuitbuiting als vorm van mensenhandel door een gecertificeerd rechercheur mensenhandel tijdens het intakegesprek. De gecertificeerd rechercheur mensenhandel beoordeelt de informatie die hem tijdens het intakegesprek ter ore komt tegen de achtergrond van het delict mensenhandel. Duidt die informatie op dat strafbare feit of niet? Het is immers de taak van de rechercheur – in het verlengde van de taakopdracht van de opsporingsdienst – om dit strafbare feit te stoppen en de verdachte daarvan op te sporen.

Directie Analyse
 Programmering en Strategie
 Beleidsondersteuning

Datum
 12-05-2023

Onze referentie

Op dit moment heeft de Arbeidsinspectie in het werkproces van arbeidsuitbuiting met zowel het opsporingsperspectief als (tijdens het intakegesprek) het slachtofferperspectief te maken. Deze perspectieven kunnen met elkaar botsen. Bij het opsporingsperspectief staat immers een effectieve opsporing centraal (leidt het signaal tot een verdachte en tot een vervolgbare zaak) en bij het slachtofferperspectief draait het om de vraag of vermoedelijke slachtoffers optimale toegang hebben tot bescherming en ondersteuning. In de huidige opsporingspraktijk staan deze botsende perspectieven soms in de weg aan de uitvoering van het operationele werk. De Arbeidsinspectie voorziet dat dit alleen maar gaat toenemen wanneer de B8/3-regeling ook komt te gelden voor slachtoffers van ernstige benadeling. Dit geldt temeer nu de Arbeidsinspectie niet de aangewezen instantie is om hulpverleningstaken richting slachtoffers uit te voeren. En tevens geldt dat de B8/3 zodanige voordelen oplevert om in Nederland te blijven en te worden beschermd, dat belangenbehartigers door dat aldus gevestigde belang de integriteit van de afwegingen in het opsporingsproces onder oneigenlijke druk zetten. Dit maakt dat er een dilemma optreedt dat een politieke keuze vergt. Indien bescherming *tout court* gewenst is, dus zonder opsporingsoogmerk, dan ligt het minder voor de hand dat de beoordeling van slachtofferschap moet worden uitgevoerd door een opsporingsambtenaar. Temeer daar, indien het opsporingsbelang geen *conditio sine qua non* is, vastgesteld moet worden tegen welk kader deze beoordeling dan dient plaats te vinden. Dit zijn wat betreft de Arbeidsinspectie niet alleen belangrijke vragen die raken aan de uitvoeringsgevolgen van de beoogde wetswijziging, maar vooral ook politieke vragen. Een duidelijke keuze vastgelegd in beleid of regelgeving is belangrijk zodat het regelgevende kader voor de Arbeidsinspectie ook in lijn is met de politieke en maatschappelijke verwachtingen.

Uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid

Het oordeel van de Arbeidsinspectie is dat het voorliggende concept-wetsvoorstel in principe uitvoerbaar en handhaafbaar is. Dit is uitgaande van de situatie dat de Arbeidsinspectie nu geen taak heeft en dat ook niet beoogd is dat zij die krijgt ten aanzien van het vaststellen van ondermaatse huisvesting als vorm van ernstige benadeling. Een dergelijke taak kan de Arbeidsinspectie niet uitvoeren. Daarnaast is het voorliggende concept-wetsvoorstel alleen uitvoerbaar en handhaafbaar, mits tegemoet wordt gekomen aan de wens tot afbakening en toelichting van een aantal begrippen, waaronder de reikwijdte van het delict "ernstige benadeling", de toelichting van de begrippen "duidelijk signaal" en "verificatieplicht", het *Ne bis in idem*- en *una via*-beginsel en de in de bijlage genoemde begrippen en suggesties.

Ook het voorzien van dekking voor de met deze wetswijziging gemoeide uitvoeringskosten voor de Arbeidsinspectie is een noodzakelijke voorwaarde. Dit betreft naast de eerder geormerkte/toegezegde dekking de in deze brief

verwoorde extra uitvoeringskosten ten aanzien van de benodigde specifieke expertise.

**Directie Analyse
Programmering en Strategie
Beleidsondersteuning**

De directie Financieel-Economische Zaken (FEZ) van het ministerie van SZW heeft aangegeven dat het beleidsinitieërende departement verantwoordelijk is voor het vinden van dekking voor de uitvoeringskosten die voortvloeien uit aanpassingen van wet- en regelgeving. Ik verzoek u dan ook hiervoor zorg te dragen.

Datum
12-05-2023

Onze referentie

Ook de wijze waarop beoordeling van slachtofferschap ernstige benadeling wordt geregeld en beleid en regelgeving inzake ondersteuning en bescherming van slachtoffers wordt vormgegeven, kan consequenties hebben voor de capaciteit van de Arbeidsinspectie. Hoewel gerelateerd aan het thans voorliggende wetsvoorstel, valt dit buiten de uitgevoerde beoordeling.

Mocht het voorliggende concept-wetsvoorstel worden gewijzigd, dan zal de Arbeidsinspectie wellicht opnieuw moeten beoordelen wat de consequenties van die wijzigingen zijn.

Inspecteur generaal Nederlandse Arbeidsinspectie

Bijlage 1 bij Antwoordbrief U&H toets Wetsvoorstel modernisering en uitbreiding strafbaarstelling mensenhandel, art. 273f Sr

Directie Analyse
 Programmering en Strategie
 Beleidsondersteuning

Datum
 12-05-2023

Onze referentie

De Nederlandse Arbeidsinspectie ziet in de Memorie van Toelichting (MvT) een aantal teksten staan die naar haar idee verduidelijking dan wel correctie behoeven. Hieronder geeft de Arbeidsinspectie desbetreffende tekstblokken weer met een aantal suggesties.

In de MvT wordt het verrichten van arbeid of diensten op meerdere plekken steeds samen benoemd. Arbeid is elke lichamelijke of geestelijke inspanning. Ons inziens volstaat enkel het woord "arbeid".

In de MvT wordt meermaals gesproken over "arbeid doen verrichten". Voorgesteld wordt om dit te wijzigen in "waardoor een persoon arbeid verricht". Hierdoor vallen zowel doen verrichten en laten verrichten onder het begrip.

Blz. 7: suggestie is om het woord "duidelijk" weg te laten in: "gevallen waarin een inlener op de hoogte is van duidelijke signalen dat feitelijk bij diens bedrijf werkzame arbeidsmigranten mogelijk ernstig worden benadeeld door de uitlener". In voorkomende situaties gaat het toch om elk signaal dat kenbaar kan zijn door de inlener? Klopt de aanname dat er geen sprake is van verificatieplicht door de inlener, doch enkel als hij/zij een melding/signaal ontvangt dat actie verwacht wordt en niet wordt weggekeken?

Blz. 7: "De strafbaarstelling van voordeeltrekking richt zich tot profiteurs van mensenhandel, kinderhandel of de ernstige benadeling van een persoon. Het gaat telkens om het verkrijgen van financieel voordeel uit een van deze misdrijven". Niet duidelijk is of ouders/verzorgers van kinderen die hun eigen kinderen dwingen tot het maken van bijvoorbeeld vlogs en van hen profiteren hier ook onder vallen.

Blz. 8-9: In de wet en MvT wordt een onderscheid gemaakt tussen slachtoffers van arbeidsuitbuiting en ernstige benadeling ten aanzien van de leeftijd jonger dan 18 jaar. Er is beleid voor slachtoffers Arbeidsuitbuiting onder de 18 jaar, maar niet ten aanzien van slachtoffers Ernstige benadeling. Kan in de MvT toegelicht worden waarom dit onderscheid gemaakt wordt?

Blz. 8-9: kinderhandel is gericht tegen kinderen beneden de leeftijd van 18 jaar. In de Arbeidstijdenwet (ATW) is een kind een persoon jonger dan 16 jaar. Op blz. 18 wordt voor wat betreft het strafbaar stellen van kinderarbeid opgemerkt: "Alleen in uitzonderlijke gevallen wordt een overtreding van arbeidsnormen aangemerkt als een strafbaar feit, op basis waarvan een strafrechtelijke vervolging kan worden ingesteld. Gedacht kan worden aan arbeidsuitbuiting en het overtreden van het verbod van kinderarbeid, indien het desbetreffende kind bij het verrichten van arbeid een ongeval overkomt dat ernstig lichamenlijk of geestelijk letsel of de dood ten gevolge heeft." Onvoldoende duidelijk is wat dit betekent voor kinderen tussen de 16-18 jaar. Weliswaar staat er in de MvT "Gedacht kan worden aan", maar het ook opnemen van het negeren van het bevel tot staken of niet aanvangen van de arbeid (ATW) en het negeren van de stillegging op grond van de Arbowet als reeds bestaande strafbare feiten maakt de tekst vollediger.

Blz. 15: Het begrip financieel voordeel is breder dan onderbetaling of niet uitbetaling van loon. Nadere verduidelijking of invulling hiervan is wenselijk. Een aantal voorbeelden hierbij:

- Onvoldoende duidelijk is wat onder het financieel voordeel valt in het geval van kinderen jonger dan 15 jaar, waarbij de WML niet geldt. Financieel voordeel kan ook bestaan door kostenbesparing op bijvoorbeeld veiligheidsmaatregelen of het niet uitbetalen van vakantiegeld of het niet hebben van vakantiedagen.
- Een werkende kan volgens het WML worden uitbetaald, maar toch substantieel worden onderbetaald, omdat het reeds geldende loon hoger is dan het WML. Hoe wordt hiermee omgegaan?

Directie Analyse
 Programmering en Strategie
 Beleidsondersteuning

Datum
 12-05-2023

Onze referentie

Blz. 17: voorgesteld wordt om het gegeven voorbeeld aan te passen, omdat 10 uur per dag werken conform ATW en aanvullende regels (bijv. max aantal uren per week) is toegestaan. Voorstel van een voorbeeld is: Een werknemer van 21 jaar of ouder werkt 7 dagen in de week 11 uren per dag. Hij heeft zijn paspoort in eigen bezit. De arbeidskracht kent zijn rechten en plichten in Nederland niet, heeft geen vakantiedagen en mag zich niet ziekmelden. Hij verdient € 1.500 bruto per maand. In deze casus staat thans dat de Roemeen financieel afhankelijk is van de werkgever terwijl hij wel loon ontvangt conform WML. Niet duidelijk is op basis van hoeveel uren dit is. De overuren worden kennelijk niet uitbetaald. Waar zit hier de grens? Immers, het gros van de werknemers in Nederland is financieel afhankelijk van hun werkgever.

Blz. 35: In de MvT staat "Als een ernstige overtreding als bedoeld in de Arbeidsomstandighedenwet, kan worden aangemerkt een overtreding van normen met betrekking tot het werken met gevaarlijke stoffen en biologische agentia. Het gaat hier bijvoorbeeld om situaties waarin een persoon dient te werken met chemische stoffen zonder bescherming; het werken in arbeidsomstandigheden die direct gevaar voor de gezondheid opleveren en voor langere tijd werken met gevaarlijke machines zonder bescherming". Hierbij worden de volgende kanttekeningen opgemerkt:

- Er zijn meer zware overtredingen mogelijk in de zin van de Arbwet dan de gegeven voorbeelden werken met gevaarlijke stoffen of biologische agentia.
- Niet alle overtredingen van "normen met betrekking tot het werken met gevaarlijke stof en biologische agentia" zijn ernstig (of zwaar).
- Het werken met chemische stoffen zonder bescherming is niet per definitie ernstig. Dat is van veel meer factoren afhankelijk, o.a. de aard, mate en duur van de blootstelling.
- De zinsnede "het voor langere tijd werken met gevaarlijke machines zonder bescherming" gaat niet over gevaarlijke stoffen of biologische agentia. Het klopt daarom niet om dat als voorbeeld te noemen na de zinsnede "overtreding van normen met betrekking tot het werken met gevaarlijke stoffen en biologische agentia".

Blz. 35: tekstuele suggesties zijn vetgedrukt in de volgende alinea "Bij financieel nadeel kan bijvoorbeeld gedacht worden aan substantiële onderbetaling van het minimumloon, bedoeld in artikel 7, eerste lid, van de Wet minimumloon en vakantiebijslag (WML). Hoewel de vraag wanneer een onderbetaling 'substantieel' is zich niet in algemene zin laat beantwoorden, kan als ijkpunt gedacht worden aan onderbetaling, inhouding **op en/of** verrekening **met het minimumloon** in strijd met artikel 13 van de WML, of het niet-compenseren of uitbetalen van de

langere arbeidsduur in strijd met artikel 13a van de WML, van een enkele werknemer, waarbij het bedrag van de totale onderbetaling 50 procent van het wettelijk minimumloon bedraagt". Dit tekstvoorstel is overgenomen uit artikel 3 van het Besluit WML, waarin staat wat een ernstige overtreding is.

Blz. 35: Als indicator van onderbetaling wordt o.a. contante uitbetaling genoemd. Echter, bij contante uitbetaling van het loon hoeft geen sprake te zijn van onderbetaling. Het minimumloon is dan niet op de juiste wijze, te weten giraal, uitbetaald. Dit is een overtreding van artikel 7a WML. Voorgesteld wordt deze indicator aan te passen, omdat het bijvoorbeeld wel een indicatie kan zijn dat mogelijk niet alle gewerkte uren conform de WML worden uitbetaald. De overuren worden dan bijvoorbeeld tegen een lager loon contant uitbetaald.

Blz. 35: De indicator loondoorbetaling is afhankelijk van de verplichting die de werkgever heeft. Er zijn verschillen tussen vaste banen en uitzendbanen. Dit behoeft verduidelijking.

**Directie Analyse
Programmering en Strategie**
Beleidsondersteuning

Datum
12-05-2023

Onze referentie

PostNL
Port betaald
Port Payé
Pays-Bas

20230517.274.0011

Gezien scankamer
JanV
17 MEI 2023

W. Haagianden
17 Mei 2023
Ontvangen

